

Αθήνα, 11/3/14

ΣΠΕΦ: Μονόδρομος ο ολοκληρωμένος ενεργειακός σχεδιασμός πριν την άρση αναστολής

Για παραπάνω από δύο χρόνια η αγορά ενέργειας βιώνει με οδύνη τα λάθη και τις παραλείψεις του εσφαλμένου ενεργειακού σχεδιασμού προς το 2020. Ο κλάδος των ΑΠΕ έχει «ανέμελα» υπεραδειοδοτηθεί 4 – 5 φορές από τις Αρχές στο σύνολο του τα προηγούμενα χρόνια ως προς τους Εθνικούς στόχους του 2020 και αυτό αποτελεί επαμφοτερίζουσα παρακαταθήκη για όλους. Η εμπειρία των φωτοβολταϊκών, όπου για χρόνια η αγορά ποδηγετείτο από τις πωλήσεις εξοπλισμού αδιαφορώντας η Πολιτεία για την οικονομική ευστάθεια των πεπραγμένων της στον 20ετή ορίζοντα που αφορούσαν οι αναλαμβανόμενες από αυτήν υποχρεώσεις προς τους νεόκοπους ηλεκτροπαραγωγούς, είναι διδακτική. Η κατάρρευση των προσδοκιών και των οικονομικών που βιώνουν σήμερα οι χιλιάδες Φ/Β ηλεκτροπαραγωγοί, δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητη για «χατίρι» κανενός.

Δυστυχώς κάποιοι αγνοώντας τον ρυθμιστικό κίνδυνο (ασυμφωνία παραγωγικού δυναμικού με ζήτηση) υπόκωφα συστήνουν πως ο δρόμος των συχνών καταρρεύσεων της αγοράς ανά 3ετία ως πούμε, θα μπορούσε να αποτελέσει την πεπατημένη «Ελληνική οδό» για τους στόχους του 2030 ή και ακόμα μακρύτερα εν είδη Ενεργειακού Σχεδιασμού. Ζητώντας βιαστικά άνοιγμα της αγοράς, νέους στόχους εγχώριους ή έξωθεν δεσμευτικούς αφού οι προηγούμενοι άναρχα υπερκαταναλώθηκαν, στρουθοκαμηλίζουν ως προς τους τεχνικούς περιορισμούς του συστήματος στην στοχαστικότητα των ΑΠΕ, την υπερδυναμικότητα, τις απαιτούμενες «βαριές» νέες υποδομές, αλλά και τις οικονομικές εν τέλει δυνατότητες των καταναλωτών να πληρώσουν το re-engineering της ενέργειας αυτό και μάλιστα υπό συνθήκες ακραίου μονεταρισμού, οικονομικής συστολής και ύφεσης στην κατανάλωση.

Η ΡΑΕ διατείνεται πως δεν φέρει την ευθύνη του ρυθμιστικού κινδύνου αλλά οι επιχειρηματίες αιτούντες, που οφείλουν να μελετούν το περιβάλλον στο οποίο ενδιαφέρονται να επενδύσουν. Η Αρχή ευθαρσώς υποστηρίζει πως όσο υπάρχουν αιτήσεις για νέες άδειες και δεν υφίσταται καθεστώς αναστολής έκδοσης τους, εκείνη απρόσκοπτα υποχρεούται να τις εκδίδει σε συνέχεια των αιτήσεων που λαμβάνει. **Ωστόσο το καθεστώς διασφαλισμένων τιμών FIT στις ΑΠΕ (οιουδήποτε ύψους) αλλά και των εγγυημένων εγχύσεων-απορροφήσεων, στις συνθήκες κορεσμού που πλέον διανύουμε, υποθάλλει εν τέλει τεράστιο ρίσκο κατάρρευσης των επενδύσεων σε σχέση με το φαινομενικά μηδενικό για τους αιτούντες αλλά και τους ήδη συμμετέχοντες.** Πιο συγκεκριμένα ο «αόρατος» κίνδυνος βρίσκεται στην αναγκαστική και άναρχη λειτουργική απόζευξη της μονάδας ΑΠΕ από το δίκτυο, δηλαδή την αδυναμία απορρόφησης της παραγωγής της για λόγους ευστάθειας του και μάλιστα για παρατεταμένο χρονικό διάστημα καθημερινά. Ειδικότερα στα Φ/Β που εγχέουν την ενέργεια τους συντονισμένα όλα μαζί (καλοκαίρια, μεσημέρι) σε στενό χρονικό πλαίσιο στην χαμηλή και μέση τάση, η υπερδυναμικότητα στατιστικά θα απειλήσει ακόμη ευκολότερα την λειτουργική παραμονή τους στο δίκτυο. **Επειδή μάλιστα ο διαχειριστής δεν έχει on-line έλεγχο, όπως για παράδειγμα με τα αιολικά στην υψηλή τάση όπου μπορεί να κάνει επιλεκτικές αποζεύξεις, οι αποζεύξεις αυτές θα είναι τυχαίες από τους inverters και όχι μόνο σε βάρος αυτών που επένδυσαν τελευταίοι και προκάλεσαν εν γνώσει τους την υπερδυναμικότητα την οποία και θα έπρεπε να επωμιστούν, αλλά και όσων υπήρχαν στο δίκτυο προγενέστερα.** Δυστυχώς προς το παρόν τεχνολογικά δεν μπορεί να υποστηριχθεί η επιλεκτική διαχείριση των νέων επενδύσεων στην μέση ή χαμηλή τάση με εφαρμογή ειδικού όρου διακοψιμότητας της παραγωγής τους από τον διαχειριστή σε

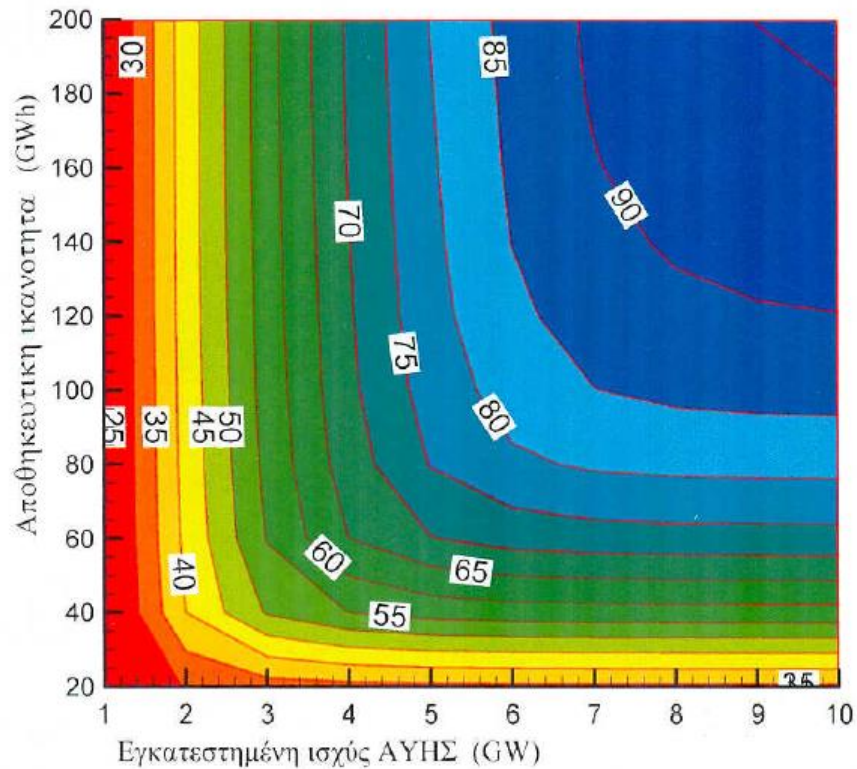
περίπτωση υπερφόρτωσης. Είναι απολύτως αμφίβολο το κατά πόσο έχουν οι αιτούντες άδεια Φ/Β την δυνατότητα να σταθμίσουν όλες αυτές τις παραμέτρους, από την στιγμή μάλιστα που δεν υπάρχουν καν τα εργαλεία διαχείρισης και μετακύλισης σε αυτούς του ρίσκου που θα προκαλέσουν.

Εφ' όσον επιμένει η Πολιτεία στο άνοιγμα των αδειών υπεράνω των στόχων, μια ασφαλής λύση θα ήταν η παροχή όρων σύνδεσης μόνο για διασύνδεση στην Υψηλή Τάση (μέσω ομαδικών cluster) και με ειδικό όρο διακοψιμότητας στις συμβάσεις σύνδεσης των επενδυτών αυτών. Αντίστοιχη ασφαλιστική ρύθμιση εισήχθη για τα αιολικά με το άρθρο 6 του ν. 4203/13, ώστε ο διαχειριστής να προβαίνει σε επιλεκτική και κατά προτεραιότητα απόζευξη των επενδύσεων που εντάχθηκαν υπεράνω της δυναμικότητας απορρόφησης.

Τα τμήματα της αγοράς που σήμερα δυστυχώς υποφέρουν από τα λάθη σχεδιασμού και διαχείρισης του παρελθόντος έχουν μεγαλώσει και αποτελούν πλέον την κρίσιμη μάζα. Παράλληλα το μέγεθος του προβληματισμού για το πως προχωράμε ως Χώρα με ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού και προς όφελος όλων παρακάτω, επέβαλε και επιβάλλει την εκπόνηση σειράς τεχνικοοικονομικών μελετών προς απομυθοποίηση όλων των υπεραισιόδοξων λύσεων, που δυστυχώς εύκολα παρεισέφρησαν κυρίως στα νεόκοπα και μη επαρκώς καταρτισμένα τμήματα του πληθυσμού των Φ/Β τροφοδοτώντας τις ανεδαφικές τους προσδοκίες.

Μία από τις πολυσυζητούμενες τεχνολογίες για την αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ στο ελληνικό σύστημα είναι η μαζική αποθήκευση ανανεώσιμης ενέργειας μέσω αντλησιοταμίευσης (ΑΤΣ). Αξιόπιστο υλικό ωστόσο για τις επιμέρους συνθήκες και περιορισμούς λειτουργίας τέτοιων αποταμιευτικών μονάδων στο διασυνδεδεμένο Ελληνικό σύστημα άρχισε μόλις πριν μερικούς μήνες να βλέπει το φως της δημοσιότητας και συγκεκριμένα από ειδικές μελέτες του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ). Τεκμαίρεται λοιπόν καταρχήν από τις μελέτες αυτές του ΕΜΠ πως **η ΑΤΣ δεν πρόκειται να απαλείψει τις αναγκαστικές απορρίψεις ανανεώσιμης ενέργειας, οι οποίες μάλιστα εκτιμώνται ενεργειακά περίπου στο 20% για διείσδυση ΑΠΕ σύμφωνα με τον στόχο ΑΠΕ του 2020 συνολικά (40% διείσδυση ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή). Οι αναγκαστικές απορρίψεις μάλιστα αυτές αφορούν συνθήκες τέλειου δικτύου, το οποίο επειδή προφανώς δεν υπάρχει, θα προσθέσει επιπλέον ποσοστό περικοπών παραγωγής λόγω υπερφόρτωσης των γραμμών.** Σύμφωνα πάλι με μελέτες το υφιστάμενο σύστημα δεν μπορεί να διαχειριστεί χωρίς αναγκαστικές αποζεύξεις διείσδυση στοχαστικών ΑΠΕ άνω των 5 GW, δηλαδή δεν μπορεί να εξυπηρετήσει καν τον εθνικό στόχο του 2020. Η ΑΤΣ από την πλευρά της, εν είδη αίτιου-αιτιατού, απαιτεί την επιθετική ανάπτυξη υπερδυναμικότητας μέσω ΑΠΕ, ώστε να υπάρχει επαρκές αντικείμενο αποθήκευσης και να καθίσταται έτσι βιώσιμη λειτουργικά. Η απορρόφηση όμως που υπόσχεται ως προς του στόχους του 2020 δεν υπερβαίνει το 1/3 των χωρίς αυτήν απορρίψεων, ώστε να είναι οικονομικά αποδοτική.

Για σενάρια υψηλότερων διεισδύσεων ΑΠΕ (π.χ. 80% το 2050) και υπό συνθήκες ενός ιδιαίτερα ευέλικτου παραμένοντος σε «επιφυλακή» συμβατικού (ορυκτών καυσίμων) ηλεκτροπαραγωγικού συστήματος που μπορεί γρήγορα να μειώνει την παραγωγή του (τεχνικό ελάχιστο) μόλις στα 0,4 GW (σήμερα επί παραδείγματι είναι στα 3,7 GW), ώστε να παραχωρεί χώρο στις στοχαστικές ΑΠΕ ανά πάσα στιγμή αυτό χρειάζεται, και πάλι η ΑΤΣ δύσκολα θα περισώσει ποσοστό επί των αναγκαστικών απορρίψεων άνω του 50 - 65%. Όπως φαίνεται στο κάτωθι διάγραμμα για να περισωθεί παραπάνω ενέργεια ΑΠΕ μέσω της ΑΤΣ (ασυμπτωτικές καμπύλες), αυτή σχεδόν απειρίζεται σε διαστασιολόγηση (ισχύς απορρόφησης και χωρητικότητα ταμιευτήρα), οπότε και καθίσταται μη οικονομικά εκμεταλλεύσιμη. **Αν μάλιστα το παραμένον σε επιφυλακή συμβατικό ηλεκτροπαραγωγικό σύστημα δεν είναι και τόσο ευέλικτο, δηλαδή να μπορεί να κατέλθει σε τεχνικό ελάχιστο 0,4 GW αλλά μέχρι 2 GW, τότε οι αναγκαστικές απορρίψεις ΑΠΕ που δεν θα μπορούν να αποθηκευτούν διπλασιάζονται. Και βεβαίως όλα αυτά χωρίς να προστίθεται η παράμετρος των απορρίψεων λόγω κορεσμού του δικτύου.**

Πηγή: Μελέτη ΕΜΠ

Επιστέγασμα των ανωτέρω προβληματισμών αποτελεί και η πρόσφατη (Νοέμβριος 2013) πρόταση νόμου της ΡΑΕ, όπως είδε το φως της δημοσιότητας, για θεσμοθέτηση παρακράτησης από τον αντλησιοταμιευτικό σταθμό του 70% της ταρίφας για κάθε αποθηκευόμενη KWh ΑΠΕ που περισώζεται και μάλιστα επιπλέον των απορρίψεων που όπως αναφέρθηκε αναγκαστικά θα υπάρχουν. Το σκεπτικό του ρυθμιστή είναι το όλο εγχείρημα μετάβασης στην ΑΤΣ να χρηματοδοτηθεί below the line από τους παραγωγούς ΑΠΕ και να μην μετακυλιστεί στους καταναλωτές.

Οι παραγωγοί ΑΠΕ ωστόσο οφείλουμε να υπενθυμίζουμε σε κάθε ευκαιρία στους χαράσσοιτες ενεργειακή πολιτική, πως η πράσινη ανάπτυξη δεν γίνεται στο όνομα μας, αφού δεν αποτελούμε περιβαλλοντική οργάνωση αλλά επιχειρηματική κοινότητα. Για να συνεχίσει λοιπόν ορθολογικά να υπάρχει, θα πρέπει καταρχήν να είναι προϊόν ολοκληρωμένου και στιβαρού ενεργειακού σχεδιασμού, να έχει κοινωνική αποδοχή για το κόστος της και βεβαίως να μπορεί αυτό να αποπληρώνεται από τους καταναλωτές τους οποίους και αφορούν εν τέλει τα περιβαλλοντικά οφέλη της.